

התכנית שלא התקבלה אך בוצעה

ישראל הציעה בשעתו לחוסיין להחליף את רצועת עזה בבקעת הירדן ולהחזיר את העיר יריחו במסגרת ביצועה של תכנית אלון

מאת זאב שיק

מן הימים ההם היו הערבים מוכנים לידן תכנית אלון, ויכאז גם בין ראשי הליכוד אישים שהיו מוכנים לקנות את התכנית הזו, אף שהיא מוגדת כביכול לאידאולוגיה המפ"ל לגותיות שלהם. במקרה אחד לפחות אני יכול לצטט מדבריו של אחד מראשי היריח ברוח זו:

הצעה של תכנית אלון, מאז ש"ה הצגה ועד היום, כאשר הוכנסו בה ערכים מזהמים אחרים, הוא ש"אפשר להסבירה כתכנית המבוססת על עקרונות ביטחוניים להגנת ישר"אל; שנוצרה תכנית של פשרה ולא תכנית שמבטאת שילה כי ישראל רר"צה את הכל בצורה זו או אחרת, וכי שראו פיתוח פתח גם לגורם הנח"ש כמתון יותר - ירדן; זו תכנית שנקודת המוצא שלה היא שיש לי שלוש על מינימום של אוכלוסיה ערבית, וכך לשמור על צביונה ה"יער" של ישראל ולהבטיח את אר"ץ פנה והמקוריות. במילים אחרות: הצעה שיש בה אלמנטים רבים ה"מבטיחים את תמיכת דעת הקהל ב"ארץ ובחץ לארץ.

להחליף את רצועת עזה

מדוע אם כך לא התקבלה התכ"ן? אם היא נמנה בתפישת פר"לית כה מוצלחת, כיצד קרה ש"תכנית אלון לא התקבלה אפילו כ"י מלגתו של אלון, שלא לדבר על הערבים? בתשובה לשאלה זו נג"א כיצד קרה שבכל זאת החלו לבצע כשטח את התכנית, ופרטים שיתכן שטרם פורסמו עד היום. יש לזכור כי כאשר הוגשה תכנית אלון היתה בישראל ממשלה ליכוד לאימי. תכנית אלון נראתה אישית לראש הממשלה, לוי אשכול, גם

ביום ראשי ממשלה - אשכול. תמכו בעיקרה של תכנית אלון, והיתה זו דוגמה קלאסית לשינוי תפיסתי של א"התלש"ת וביצועה לשינוי זה. גם כיום, כאשר ממשלה אחרת הציגה תכנית שונה מאשר זו, אשכול לא היה מוכן להסכים עליה. אשכול לא היה מוכן להסכים על תכנית אלון, וזו היתה הסיבה העיקרית לכך ש"תכנית אלון לא התקבלה אפילו כ"י מלגתו של אלון, שלא לדבר על הערבים? בתשובה לשאלה זו נג"א כיצד קרה שבכל זאת החלו לבצע כשטח את התכנית, ופרטים שיתכן שטרם פורסמו עד היום. יש לזכור כי כאשר הוגשה תכנית אלון היתה בישראל ממשלה ליכוד לאימי. תכנית אלון נראתה אישית לראש הממשלה, לוי אשכול, גם

תכנית אלון קבילה. קבלת התכנית הראשונה על ידי אשכול הכניסה את תכנית אלון ל"ביצוע אופרטיבי, הסיכום היה שאש"ך יציע לממשלה הקמת ועדת שרים להתיישבות וכי אלון יקבל את התפקיד וישב האש"ך לאתר מכן קיבל אלון על עצמו את ניהולן של ע"ד שתי ועדות השרות הקשורות לביצוע תכנית בשטחים: יושב ראש ועדת השרים לעניני חברון, ויושב ועדת השרים לעניני ירוש"ל. לים במציאות הישראלית פורוש"ת דבר היה שאם אלון יהיה נרשם ב"דעתו תחילי החרצה האשרטוטיות של תכניתו, ואכן, זה מה שאירע. דבר דומה, פחות או יותר, קרה כיום בממשלת הליכוד. זו קיבלה אמנם רשמית את התפישה שיש ל"יישב יהודים בכל שטחי יהודה, שטרון ורצועת עזה, במציאות ה"דברים אינם פשוטים מסיבות מד"ניות, מפלחיות ואישיות, וגם בתוך הממשלה קיימת התנגדות שונת. אך אייק שרון, המטלא את תפקוד יושב ראש ועדת השרים לעניני התיישבות, מצליח במחישותו ד"ב"קונו לבצע דברים שונים בשטחים (החל מסגדלי הדמ"ת בסניו וכלה באלון מורה, והספעתו על בנין לא פחותה מ"ו שתיחה לאלון בשעתו על אשכול וגולתה).

השטח - קרית ארבע

עד שמונה אלון, ד"ר החינוך עמד בראש ועדת השרים להתיישבות. לאחר מכן העביר את התפקיד ל"יש" ראל גלילי. זה האחרון לא היה שלם עם כל פרטי תכנית אלון, אך המשיך לבצע את חלק התמישי" כוחו שבה, בפרט בבקעת הירדן, אלון שם גם הוא דגש בבקעת היר"ן, ולהוציא סטייה אחת לא הר"ב מתכניתו. הסטייה (אלון אינו מתקבל הגדרה זו) היא קרית ארבע, ש"הוקמה להצעה ביוזמת אלון. לד"ב ר"ו הציע או דיון כי העיר החדשה תהיה מערב לתברון הערבית, ב"לב השטח המאוכלס בכפרים הגד"ליים. הוא הציע להקים את קרית ארבע ממורה, כלפי המדבר הבלתי מאוכלס, יש לעיין כי בשעתו ד"ב ברה תכנית אלון על אפשרות שכל הר חברון יכלו בשטח, יחד עם בקעת הירדן, שיסופח לישראל. עתה, אחרי עידון התכנית, מדובר רק על מדבר יהודה והחלק הבלתי מאוכלס של הר חברון (יחד עם נוש"עציו).

הניששים אצל הערבים, ובעיקר אצל חוסיין, לגבי תכנית אלון החלו עתה כתימתה של אשכול בראש (המופ"ב בעמוד 13, מורה 2)

התכנית שלא התקבלה

ג"ר. אחרי הסדר הביניים בסניו תבעו גם הירדנים בתמיכת האמרי"קאים, הסדר חלקי לאורך הירדן, רבין ואלון התנגדו להצעה שפירשה היה נסיגה ישראלית מבקעת היר"ן. במקום הפרדת כוחות נוסח כ"י של דיון לפשרה הצעה לתת לירדנים דריסת רגל ביריחו העיר, וכן להפ"ן בפני האוכלוסיה המקומית כי ירדן היא שתשלוט כעתיד בשטח המיונהל ולא אש"ף. (יש לעיין כי העידון השלישי החשוב בתכנית אלון בוצע באזור יריחו. תחילה העלה אפשרות כי ירדנו תחיה ירו"ך, ואילו אחרי העדכון מברית ה"תכנית על שרחודר ערבי מירדן, בו כלולה יריחו, לשטח המיונהל ה"עצמי).

החמשת המונחי העצמי

לקיימנות אש"ך אלון כי יהיה מ"ד כן להיכנס לעיר"ה ציבורית ב"ש" ראל למען תכנית ירוחו, אם יהיה כמות שירדן לא תסוג ב"נע האש"ך רון מהסכמתה. קייסינר הוא שברר הדבר אצל חוסיין והתשובה היתה: הרעיון קביל, אך כהסדר חלקי. נ"ר את שנעשתה גם בדיקה אצל הסע"ד. סכל מסום, הן הירדנים והן האמריקאים הציעו להמתין עם הרע"ן עד אחר"י ועודת רבאט. לאחר ששוחח עם סאדאת היה חוסיין בטוח כי בוועדה יקבל את הנציגות ל"י שאת ולתת עם ישראל בעניני ה"גדה. סאדאת חור בו והגלגל היה חפ"ן כודע, ברבאט. אש"ף הוא ש"י קיבל את הנציגות הכלועדו"ת, לאחר ובראשם דיון, דחו את הצעת המינ"ה הל עצמי. גם דידו הקרוב גלילי דחה רעיון זה. כך בתקופת אשכול וממשלה אחרת הציגה תכנית שונה גם היא. בנין החויר הצעה זו כתכ"ן ניות, אך במסגרת אחרת, וגם המשיך למרות שתכנית אלון הנה ויתור שונה.

(מופ"ב בעמוד 9)
הממשלה, דומגי כי הפרט החשוב, שטרם פורסם אילו, היא הסכמתו של אשכול כי אלון יבדוק אצל היר"דנים את האפשרות להחליף את בק"ע את הירדן ברצועת עזה על פלוטיות. ההצעה לא הובאה כלל לדיון ב"י ממשלה משום שהוחלט לבחון תח"ר לה את עמדתו של חוסיין. לירדנים אמר אלון שאם יקבלו ההצעה ית"חילו לפעול למען קבלתה בישראל, שתובטח של הירדנים יהיה כשר"ה הישראלית: כן ולא כאתה. ב"י רצועת עזה הם מצינינים, אך לא יסבילו ההצעה בלי תיאום מוקדם עם מצרים, שהחזיקה את הרצועה עד 1967. ההדגשה היתה אם כן כי אינם חוששים להחליט. אשר לשא"ן אמרו כי הם מוכנים לדון בתיוכני נבוי, כולל בבקעה. את תכנית אלון לא אבו הירדנים לקבל. נישתם ה"עקרונות היתה נגד כל נוסחה של חלוקת השטח, ותמיד תבעו את ירו"ך שלים המזרחית. מאוחר יותר הכ"י גיבו אלון עידון חשוב בתכניתו גם לגבי רצועת עזה. תכנית המקומית השב ש"ו תסופח לישראל אחרי שה"פלוטיות החיים בה ייושבו בשטח המיונהל העצמי הערבי שביהודה ו"שטרון. משהתברר כי הדבר אינו מעשה, אלון היה מוכן גם שהרצועה תהיה במסגרת המיונהל הערבי ה"עצמי, אך בתנאי שפתחת רפ"ח תש"אר בודינו כח"ן בין סניו והרצועה. אחרי הסכם השלום עם מצרים וה"י ר"ת הפתוח למצרים, עומד עתה אלון על כך שיוקם אזור היר"ן יש"אלי בדיום רצועת עזה. תכנית ע"ה" לא היתה הודיעה שהועלתה בפני הירדנים במסגרת הניששים בעניני תכנית אלון. ב"י גלילי כתימת ממשלת רבין, ה"ר גלילי ל"ב"קה, תכנית ירוחו"י, אלון, ונ"ה או ש" החו"ן הגה את הרעיון ה"י עם חוסיין המיונהל הנ"י קייסינר